

LITHUANIA

Task Delegation from Family Physicians and Psychiatrists

Co-funded by
the European Union

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

GRANT AGREEMENT NUMBER – 10111173

Λιθουανία – Ανάκατανομή Καθηκόντων από Οικογενειακούς Ιατρούς και Ψυχιάτρους

Θεωρητικό πλαίσιο: Το σύστημα υγείας της Λιθουανίας αντιμετωπίζει άνιση κατανομή προσωπικού και μεγάλους χρόνους αναμονής. Οι κύριες προκλήσεις σε ό,τι αφορά το ανθρώπινο δυναμικό υγειονομικής περίθαλψης είναι:

- Υψηλός συνολικός αριθμός παρόχων υπηρεσιών και ιατρικών ειδικοτήτων, με αυξημένη χρήση υπηρεσιών γενικών γιατρών (GPs),
- χωρίς όμως να παρατηρείται σαφής μείωση στο ποσοστό των **αποτρέψιμων θανάτων** (amenable deaths),
- **Ανισοκατανομή** γιατρών και νοσηλευτών στην **πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας** μεταξύ των περιφερειών,
- **Περιφερειακές ανισότητες** στην παροχή και την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας,
- **Μεγάλες λίστες αναμονής, περιορισμένη πρόσβαση** σε ειδικούς γιατρούς και γενικούς ιατρούς (GPs).

Οι νοσηλευτές ενθαρρύνονται να αναλάβουν διευρυμένους ρόλους για να ενισχυθεί η αποδοτικότητα και η ποιότητα της πρωτοβάθμιας φροντίδας. Επιπλέον, το Υπουργείο Υγείας σχεδιάζει τον μετασχηματισμό του δικτύου υγειονομικών δομών, γεγονός που προσφέρει μια ιδανική ευκαιρία για την εισαγωγή τεκμηριωμένης ανακατανομής καθηκόντων (task shifting).

Πεδίο εφαρμογής Πιλοτικού έργου: Δύο μεγάλες μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (Centro poliklinika και Kauno miesto poliklinika) συνεργάστηκαν με το Υπουργείο Υγείας για να εντοπίσουν καθήκοντα που μπορούν να ανακατανεμηθούν από γιατρούς και ψυχιάτρους σε νοσηλευτές, ψυχολόγους και βοηθούς νοσηλευτών. Συγκεκριμένα, η ανακατανομή αρμοδιοτήτων θα πραγματοποιηθεί:

- Από οικογενειακούς γιατρούς/ιατρούς προς νοσηλευτές.
- Από νοσηλευτές προς βοηθούς νοσηλευτών.
- Από ψυχιάτρους προς ψυχολόγους και νοσηλευτές ψυχικής υγείας στην πρωτοβάθμια φροντίδα.
- Από επαγγελματίες υγείας προς ψηφιακές/τεχνολογικές λύσεις.
- Από γιατρούς οικογενειακής ιατρικής και ψυχιάτρους προς νοσηλευτές, βοηθούς νοσηλευτών και ψυχολόγους.

Επιπλέον, προβλέπεται:

- Ενίσχυση των δεξιοτήτων και αρμοδιοτήτων νοσηλευτών και βοηθών νοσηλευτών.
- Υποβολή συστάσεων προς τους φορείς που υλοποιούν την πολιτική
- Εφόσον κριθεί απαραίτητο, θα προταθούν και νομοθετικές αλλαγές.

Ανάλυση καθηκόντων: Εντοπίστηκαν καθήκοντα όπως η συνταγογράφηση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, η ανανέωση φαρμακευτικής αγωγής, η διαχείριση προγραμμάτων πρόληψης και η φροντίδα τραυμάτων. Οι ομάδες εστίασης και οι έρευνες επιβεβαίωσαν τη διάθεση και τον ενθουσιασμό του προσωπικού για την ανακατανομή καθηκόντων (task shifting), αλλά ανέδειξαν και ανάγκες για εκπαίδευση και ζητήματα εμπιστοσύνης από τους ασθενείς. Συγκεκριμένα, στις συζητήσεις των ομάδων εστίασης αναφέρθηκαν:

Δραστηριότητες που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, ανατίθενται επί του παρόντος σε οικογενειακούς γιατρούς, αλλά **θα μπορούσαν ενδεχομένως να ανακατανεμηθούν:**

- Συνταγογράφηση ιατροτεχνολογικών προϊόντων/εξοπλισμού για κατ' οίκον φροντίδα (π.χ. αναπηρικά αμαξίδια)
- Ιατρικές συμβουλές και εξετάσεις ασθενών
- Διαχείριση προγραμμάτων πρόληψης υγείας
- Έκδοση παραπεμπτικών για εξετάσεις, απεικονιστικές μελέτες ή επισκέψεις σε ειδικούς
- Συνταγογράφηση φαρμάκων
- Ανανέωση συνταγών
- Παροχή υποστηρικτικής φροντίδας
- Επισκέψεις στο σπίτι

Εμπόδια στην ανακατανομή καθηκόντων:

- Νομικοί και κανονιστικοί περιορισμοί
- Έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων
- Προσδοκίες των ασθενών (πολλοί ασθενείς θεωρούν ότι οι νοσηλευτές δεν είναι ικανοί να διαχειριστούν ούτε απλές καταστάσεις και προτιμούν να συμβουλευτούν τον γιατρό για πιο σύνθετα ζητήματα).
- Ελλιπής εκπαίδευση

Προτεινόμενα μέτρα:

- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων για νοσηλευτές
- Νομοθετικές μεταρρυθμίσεις (συμπεριλαμβανομένων κανονισμών για οικογενειακούς γιατρούς, ψυχιάτρους και νοσηλευτές).
- Υλοποίηση στοχευμένων εκπαιδεύσεων (π.χ. φροντίδα τραυμάτων, ερμηνεία ΗΚΓ κ.ά.)

Ένα άτυπο, παράδειγμα ανακατανομής καθηκόντων: Ένας νοσηλευτής που εργάζεται σε ιατρείο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας (Ομάδα Οικογενειακής Υγείας) μοιράστηκε την εμπειρία του με πραγματικά περιστατικά ανακατανομής καθηκόντων. Αυτή πραγματοποιήθηκε μεταξύ του οικογενειακού γιατρού και του νοσηλευτή

ανεπίσημα, λόγω του αυξημένου φόρτου εργασίας και των διοικητικών υποχρεώσεων του γιατρού. Ο νοσηλευτής ανέλαβε διάφορα καθήκοντα —κυρίως διοικητικά αλλά και ορισμένα κλινικά— με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη, αν και αυτές οι δραστηριότητες δεν καταγράφονταν επίσημα, καθώς δεν προβλέπονται ακόμη από τις ιατρικές κανονιστικές διατάξεις.

Εκπαιδευτικές ανάγκες: Οι νοσηλευτές που συμμετείχαν στην έρευνα εξέφρασαν έντονο ενδιαφέρον για την ανάληψη νέων αρμοδιοτήτων, τονίζοντας όμως τη σημασία της κατάλληλης εκπαίδευσης και της ανανέωσης των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλους τους επαγγελματίες υγείας.

Ευκαιρίες και περιορισμοί: Οι ευκαιρίες περιλαμβάνουν καλύτερη ανακατανομή των καθηκόντων και μείωση του φόρτου εργασίας των ιατρών. Οι περιορισμοί σχετίζονται με την αντίσταση των ασθενών, τα νομικά εμπόδια και την ανεπαρκή εκπαίδευση.

Κύρια ευρήματα:

- Τόσο οι γιατροί όσο και οι νοσηλευτές **υποστηρίζουν την ανάγκη επανεξέτασης και ενδεχομένως διεύρυνσης ή εμβάθυνσης των δεξιοτήτων τους**. Κατά συνέπεια, εντοπίστηκαν και συμφωνήθηκαν με επαγγελματίες υγείας αρκετά καθήκοντα που θα μπορούσαν να μεταφερθούν από γιατρούς σε νοσηλευτές στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.
- Τα καθήκοντα κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις ομάδες:
 1. Καθήκοντα που οι νοσηλευτές μπορούν **να εκτελούν αυτόνομα**.
 2. Καθήκοντα που μπορούν **να εκτελούν με κάποια καθοδήγηση ή υποστήριξη από γιατρούς**.
 3. Καθήκοντα που **δεν είναι ακόμη σε θέση** να εκτελέσουν λόγω έλλειψης δεξιοτήτων ή γνώσεων.

Όσον αφορά την ικανοποίηση των εμπλεκόμενων, **οι ασθενείς εμφανίστηκαν ως οι πιο επιφυλακτικοί**. Σε γενικές γραμμές προτιμούσαν να δουν γιατρό, κάτι που δείχνει ότι απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες ευαισθητοποίησης.

κύριες αναφορές

- TaSHI Project. *The Project – Empowering EU Health Policies on Task Shifting*. Available at: <https://tashiproject.eu/the-project/>.
- TaSHI Project - D5.1 CASE STUDIES OF IMPLEMENTATION SITES Available at: [D5.1-Case-studies-of-implementation-sites.pdf](#)
- TaSHI Project - D5.2 GUIDEBOOK ON TASK SHIFTING Available at: [D5.2-Guidebook-on-task-shifting revised final ISBN.pdf](#)